

1940'LARIN DERGİLERİ

*İnanç / Ant / Edebiyat Dünyası /
Yaprak / Yeni Sanat / Barış / SES-IV /
Son Yaprak / Güteryüz*

M. BÜLENT VARLIK

© TÜSTAV İktisadi İşletmesi

Bu yapının telif hakları TÜSTAV İktisadi İşletmesine aittir,
izin alınmadan kullanılamaz.

Baskıya Hazırlık: Gönül Göner

İstanbul Temmuz 2023

ISBN: 978-605-4513-81-9

Sertifika No: 43438

TÜSTAV İktisadi İşletmesi

Meşrutiyet Mahallesi, Hacı Mansur Sokak

No: 10 A Blok Kat:3 No: 64 34363

Şişli-İstanbul

Tel: (+90) 212 237 98 92

<http://www.tustav.org>

e-posta: bilgi@tustav.org

Baskı ve cilt:

Pasifik Ofset (Sertifika No: 44451)

Cihangir Mah. Güvercin Cad. No: 3/1

Baha İş Merkezi A Blok Kat: 2

34310 Haramidere / İstanbul

Tel: 0212 412 17 77

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
<i>İNANÇ</i>	9
- Bürhan Arpad-M. Hulûsi Dosdoğru; “İnkılâpçı Münevver ...	20
<i>ANT</i>	22
-Yaşar Çöl; “Toprak Reformu”	34
<i>EDEBİYAT DÜNYASI</i>	41
- Fahir Onger; “İhtilâlimiz ve Edebiyat”	74
<i>YAPRAK</i>	79
<i>YENİ SANAT</i>	100
- “İnsan Hakları”	107
<i>BARIŞ</i>	108
<i>SES-IV</i>	122
- “Mahmut Behiç; “Bağımsız Ekonomi”	126
<i>SONYAPRAK</i>	129
<i>GÜLERYÜZ</i>	131
YAZARLAR/SANATÇILAR/ SORUMLULAR ÜZERİNE NOTLAR	136
MATBAALAR	154
DERGİLER ZAMANDİZİNİ	158

ÖNSÖZ

Türkiye'nin farklı yörelerinde sosyalizme inanan, insan haklarını ve demokrasiyi savunan, emekçilerden yana politikaları ön planda tutan, bir kısmı TKP üyesi veya sempatzanı olan gençler tarafından çıkarılan, çoğu edebi nitelikli süreli yayınlar hakkında yaptığımız çalışmanın beşinci cildini sunuyoruz. Böylece birer tanesi İzmir, Samsun ve Trabzon'da, ikisi Adana'da, yedisi Ankara'da ve yirmidokuzu İstanbul'da yayınlanan kırkbir süreli yayının ana hatları ile analizini tamamlamış oluyoruz. İncelenen süreli yayınların zamandizini kitabın sonunda sunuyoruz.

Çalışmamızın sadece sosyalizm değil, edebiyat tarihi üzerine çalışanlara da yardımcı olabileceğini umuyoruz.

Bu ciltte de, diğer ciltlerde olduğu gibi ele alınan her yayın belirli bir sistematik dahilinde incelendi. Bazı süreli yayınlardan dönemin ruhunu yansıttığına inandığımız metinler ilgili bölümün sonunda "ek" olarak verildi.

Süreli yayınlardan yapılan bütün alıntılarda dönemin özgün metnine sadık kalındı; çok küçük düzeltmelerin dışında müdahalede bulunulmadı. Günümüzde pek kullanılmayan bazı sözcüklerin karşılıkları ile bazı açıklamalar [ ] içinde gösterildi.

Diğer ciltlerde olduğu gibi bu ciltte de son derece titiz ve yapıcı editörlüğü için Erden Akbulut'a, bazı dergilerin temininde arşivini cömertçe açan Bülent Erdem'e, çeşitli konulardaki katkıları nedeniyle Haluk GümüŖ'e, değerli sahaf lar Ahmet Yüksel (Sanat Kitabevi/Sahaf) ve Güven Özgüç (Güven Sahaf)'e teşekkür ederim.

Ŗüphesiz ki, eksikliklerimiz vardır; onların bütün sorumluluğu da bize aittir.

Takdir okuyucunundur.

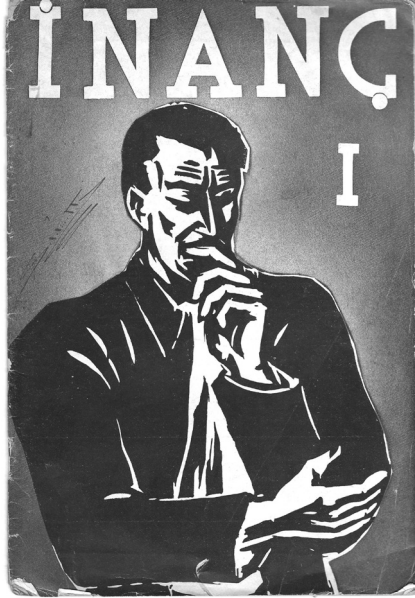
M. Bülent Varlık

İktisatçı

mbvarlik@gmail.com

İNANÇ

Bir Öncü Dergi
(İstanbul/İkincikânun-Nisan 1940)

İnanç, Cumhuriyetin ilk yıllarında yayınlanan “sol” içerikli dergilerden biri. Ayda bir yayınlanan *İnanç*’ın alt başlığı “Sanat, Fikir, Aktüalite” olarak belirlenmiş¹.

1 *İnanç*’ın 2. ve 3. sayısı 1982 SA 66 kayıt numarası ile [Ankara] Milli Kütüphane’de bulunmaktadır. 4. sayıyı temin eden sahaf Ahmet Yüksel’e teşekkür ederim. Dergi üzerine oldukça kapsamlı bir çalışma için bkz: Mehmet Can Doğan; “Materyalizme İnanan Bir Dergi: *İnanç*”, *Türk Dili*, No: 785, Mayıs-2017, ss: 33-41.

1. Derginin Yayınlanması

Hikâyelerini, mensur şiirlerini, tiyatro tenkitlerini *Servet-i Fünûn/Uyanış* dergisi ile *Vakit/Kurun* gazetesinde yayınlayan Bürhan Arpad², geniş bir edebiyatçı/sanatçı çevresi ile tanışır. Arkadaşları ile birlikte bir dergi çıkarmayı planlar. Yaşananları anılarında şöyle anlatır:

“... *Uyanış* ve *Kurun* arasında birkaç yıl gidiş-gelişten sonra, kendi beğeni ve sanat anlayışımıza daha uyacak ve başımıza buyruk aylık bir sanat dergisi çıkarma isteği ağır basmaya başladı. *Uyanış*'tan tanıştığım M. Hulusi Dosdoğru da bu konuda beni destekliyordu. Hafta sonları bizde toplanıp geç saatlere kadar çeşitli sanat konularını görüşüyor ve bir dergi çıkarabilme olanağını tartışıyorduk. Bu arada Lütfi Erişçi de bize katılmış, destekliyordu. Sonunda derginin adını koyduk: *İnanç*.

İnanç, o günlerde çıkan *Ses*, *Yücel*, *Uyanış* ve daha birkaç sanat dergisinden daha başka olsun istiyorduk. Sadece edebiyat dedikoduları, sen-ben kavgaları değil, kendi çalışmalarımızı verirken dünya sanat ve kültür olaylarını belirli bir dünya görüşüyle Türk okurlarına ulaştıralım istiyorduk. Özenli bir baskı tekniği ve sayfa düzeniyle çıkalım istiyorduk. İki yıla yakın hep bunları tartıştık, belgeler, yazılar ve küçük bir arşiv hazırladıktan sonra *İNANÇ* (aylık fikir-sanat-aktüalite dergisi)'ni 1 Ocak 1940 günü okurlara sunduk”³

---

2 Adını, 1940'lı yıllarda “delil, ispat, kanıt” anlamına gelen “Bürhan” olarak kullanan yazar, daha sonraki yıllarda bunu Türkçe ses uyumuna uygun olarak “Burhan” olarak değiştirebilir.

3 Burhan Arpad; *Hesaplaşma*, May yay., İstanbul-1976, ss: 42-43.

2. Biçimsel Özellikler

Derginin müessisi Bürhan Arpad, imtiyaz sahibi M. Hulûsi Dosdoğru ve yazı işleri mesul müdürü ilk üç sayıda Mustafa Namık Çankı, son sayıda ise A. Ruhi Tuksavul'dur.

18x26 cm. ebadında olan *İnanç*'ın her sayısı kapak dâhil 40 sayfadır. Sayısı 15 kuruş olan derginin yıllık abone bedeli 1,80 laradır. *İnanç*'ın her sayısında "Dünya Edebiyatından Yeni Portreler ve Fragmanlar" başlığı altında bir formalık ilaveler verilir⁴.

İlk sayının kapağında Frans Masereel'in 'Düşünen Adam' gravürü yer alır. Burhan Arpad yıllar sonra *Hesaplaşma* adını verdiği anılarını içeren kitabın kapağına da aynı gravürü koyar. 2. sayının kapağında Erzincan'daki depremle ilgili olarak yaşlı bir kadını İnönü'ye sarılırken gösteren bir desene yer verilir. 3. sayının kapak resmi de Halil Dikmen'in D grubunun VIII. Sergisi'ndeki Erzincan felâketi için hazırlanmış bir etüdünden alınır. Son sayının kapağına ise Zühtü Müridoğlu'nun "Büst" adlı eseri basılır.

Derginin bütün sayıları Yılmaz Basımevi'nde basılır.

Derginin her sayısının son sayfalarında çok çeşitli firmaların reklamları yer alır. *İnanç*, dönemin yayınları arasında en fazla reklâm alan dergilerden biridir.

---

4 İncelediğimiz üç ayrı koleksiyonda bu ilaveleri görme şansımız olmadı. Bu ilaveler ile ilgili bazı bilgiler için bkz: Mehmet Can Doğan; "Materyalizme İnanan Bir Dergi: *İnanç*", s: 40.

3. Yayın Politikası

İnanç'in ilk sayısında doğrudan doğruya yayın politikasını açıklayan bir "sunuş" ya da "önsöz" benzeri bir metin yer almamakta. Ancak, derginin "İnanç" imzasıyla yayınlanan "Sanatkâr" başlıklı ilk yazısı izlenecek olan yayın politikası hakkında bazı ipuçları vermekte. Bu yazıda şunlar kaydedilmiş:

"Hariç âlemden aldığı intibaları beyin kıvrımlarında yuğuran, fikir lâboratuvarlarından geçiren, sosyal akışın manasına varan, hâdiselerin sentezini yapabilen adam.

Kitlenin dili, kalbi ve kafası...

Ne bir kuru pedagoğ, ne de prensip budalası bir ideoloğ.
Ne bir sosyoloğ, ne de bir vak'anevist...

Devrinin içtimaî kaynaşmasına kelimelerin tunç tantaniyetinden âbideler yaratan, yaşadığı muhitin rengini veren, yeşerdiği ülkenin şuuruna girebilen, hareket noktasını insanlık psikolojisinden, hamlesini kültür çalışanlarından edinmiş sade ve düz bir insan...

O; geriliğin düşmanı ve inkilâbın gönüllü kahramanı; ilerinin, aydınlığın, istikbalin sadık kilağuzu, daima objektif. Acaiplikten uzak, sun'ilikten beri, asırların eskitemeyeceği, ölümün dış geçiremediği eserlerin sahibi...

Şehirlerin damarlarında dolaşan, insanların hafızasını kırmıldatan, irticaa isyan eden, peygamberlik iddiasını filozoflara, allâmelik süsünü iktisatçılara, ukalalığı sosyoloğlara bırakarak cemiyetin çağılıtısına uyan ve alelâde bir insan gibi; yalnız daha dikkatli, daha temkinli ve daha kavrayışlı olarak her hâdisede bir münasebetler sistemi arıyan, ömrü

boyunca aklî ve maddî esaslara dayanan biridir. O bazan bir memur, bazan bir iş adamı belki bir doktor, bir kontrol, baytar, bir çiftçi, yahut bir makinisttir. Hayat akışında herkesle beraberdir.. Kitle kavgalarında, cemiyet davalarında kümelerin gidişine ayak uyduran, ne safların önüne çıkan, ne toplulukların başına geçen, ne kürsülerde tatbiki gayri-kabil vaitler savuran mütevazi bir insandır.

Fakat bu sosyal uyanıklığın ilk saiki, içtimaî dalganın hareket noktası, inkilâpların hazırlayıcısı, kargaşalıkların yatıştırıcısıdır. Çünkü san'at: Bir cemiyet ilmidir"⁵.

4. Yazarlar/Sanatçılar

Dergide en fazla imzası görülen yazarlar Burhan Arpad, M. Hulûsi Dosdoğru, Taci Koyutürk ve Cemil Sena Ongun'dur. Tacettin Koyutürk, yazılarında "Taci Koyutürk" kısaltmasını kullanır.

Mecmuanın resim ve kompozisyon işleri Güzel Sanatlar Akademisi Afiş Şubesi'nden Naci Bürge ile Orhan tarafından üstlenilmiştir. Desen ve krokiler Nihat Pınarlı imzasını taşır. Karikatürler ise Necmi Rıza [Ayça] tarafından yapılmıştır.

5. Derginin Kapanışı

İnanç'ın ilk üç sayısı 2.000 adet basılır. Diğer sanat ve edebiyat dergilerinin üç yüz-beş yüz adet satıldığı dikkate alınırsa bu tiraj çok yüksektir. Özellikle dağıtıcının zorlamasıyla 4. sayıda tiraj üç bine yükseltilir. Ancak

---

5 İnanç; "Sanatkâr", *İnanç*, No: 1, İkincikânun 1940, s: 3.

Burhan Arpad ile imtiyaz sahibi arasında “çocuksu” bir görüş ayrılığı nedeniyle dergi kapanır⁶. Burhan Arpad bu “çocuksu” görüş ayrılığının ne olduğunu yıllar sonra “... beşinci sayı matbaada kaldı. ‘Beyaz Zambaklar Ülkesinde’ başlıklı bir yazı yazmıştım. Stalin’in Finlandiya’yı işgalini hafifçe eleştiren imzasız bir yazı. Bu yazı yüzünden, dergiyi birlikte çıkardığımız arkadaşla [M. Hulüsi Dosdoğru] kavga ettik. İmtiyaz onun üzerinde olduğundan, bir daha çıkmadı. Çıksaydı, daha da yararlı olabilirdi” diyerek anlatır.⁷

6. Açıklamalı Bibliyografya

Arıkan, Ziya; “Türkü”, No: 3, Mart-1940, s: 24, [şiir].

Arıkan, Ziya; “Kara Sevda”, No: 4, Nisan-1940, s: 13, [şiir].

Arpad, Bürhan; “Beklediğimiz Sanatkâr”, No: 1, İkinci kânun-1940, ss: 18-19, [deneme].

---

6 Burhan Arpad; *Hesaplaşma*, s: 43.

7 Alpay Kabacalı; *Kültürümüzden İnsan Adaları*, YKY yay., İstanbul-1995, s: 78’de Burhan Arpad, ilk sayıların üç bin, 4. sayının ise dört bin adet basıldığını belirtir. “Beyaz Zambaklar Ülkesinde” başlıklı yazı, derginin ilk sayısında yayınlanır. Bu yazının dört ay sonra taraflar arasında tartışmaya yol açması iddiası dikkat çekicidir. Burhan Arpad’ın Alpay Kabacalı’ya anlattıklarında dikkati çeken bir diğer nokta da derginin kaç sayı yayımlandığı hususundadır. Arpad, derginin 5. sayısının matbaada “kaldığını” ifade eder ki bu da 5. sayının basılmadığı anlamına gelmez. Feridun Fazıl Tülbentçi; *Cümburiyetten Sonra Çıkan Gazeteler ve Mecmualar/29 İlkteşrin 1923-31 İlkânun 1940*, Başvekâlet Matbuat Müdürlüğü yay., Devlet Matbaası-1941, s: 63’te *İnanç*’ın kapanış tarihini 1.5.1940 olarak gösterir. Bu durumda 5. sayının matbaaya gönderilmesine rağmen Burhan Arpad’ın belirttiği gibi basılmadığı ya da basılsa bile piyasaya verildiği de düşünülebilir. Bu arada şimdide değin hiçbir koleksiyonda 5. sayıyı görmediğimizi de kaydetmemiz gerekir.

- Arpad, Bürhan; “Bütün Gün”, No: 1, İkincikânun-1940, ss: 27-29, [hikâye].
- Arpad, Burhan; “Her Hangi Bir Tesadüf”, No: 2, Şubat-1940, ss: 25-26, [hikâye].
- Arpad, Bürhan; “Sekize Beş Var”, No: 3, Mart-1940, ss: 25-26, [hikâye].
- Arpad, Bürhan-M. Hulüsi Dosdoğru; “Dava”, No: 2, Şubat-1940, s: 6.
- Arpad, Bürhan-M. Hulüsi Dosdoğru; “İnkılâpçı Münevver”, No: 3, Mart-1940, s: 6.
- “Bâbı-Âli”, No: 3, Mart-1940, ss: 20-21, [karikatürler].
- Bahar, D. F.; “Aşık Dertli/Halk Edebiyatı Tetkikleri”, No: 2, Şubat-1940, ss: 16-19; No: 3, Mart-1940, ss: 15-19.
- Bérence, Fred; “Hadiseler Karşısında Artist”, (çev.: Zehra M. Resid), No: 1, İkincikânun-1940, ss: 22-23.
- Berk, Nurullah; “Bir Klasizm’e Doğru”, No: 4, Nisan-1940, ss: 14-17, [4 tablo ile resim sanatı üzerine].
- “Beyanname”, No: 3, Mart-1940, ss: 13, 19, [D Grubu’nun bildirisi].
- “Beyaz Zambaklar Ülkesinde”, No: 1, İkincikânun-1940, s: 29, [Burhan Arpad, Finlandiya üzerine olan bu yazının kendisi tarafından kaleme alındığını kaydeder].
- Bove, Emmanuel; “Dönüş”, (çev.: Taci Koyutürk), No: 2, Şubat-1940, ss: 28-32, [hikâye].
- Çankı, Mustafa Namık; “Felsefe İstılahları Neden Türkçeleşmelidir?”, No: 1, İkincikânun-1940, ss: 6-7⁸.
- Çankı, Mustafa Namık; “Auguste Comte”, No: 2, Şubat-1940, ss: 14-15.
- Denker, Abdülhalik; “Makine Musikisi”, No: 3, Mart-1940, ss: 9, 32.
- “Dış Aktüalite”, No: 1, İkincikânun-1940, s: 5, [1939 Nobel Edebiyat Ödülü’nü kazanan F. Emil Sillanpää ve dünya edebiyatındaki son gelişmeler üzerine kısa bilgiler].
- “Dış Aktüalite: Alman Muhacir Edebiyatı-Emil Ludwig’in Yeni Eseri-Turgudlara Ait Dokümanter Bir Roman”, No: 2, Şubat-1940, s: 5.

---

8 Bu makale daha önce *İnsan*, No: 6, 1 İkinciteşrin 1938, ss: 487-489’da yayınlanmıştır.

- “Dış Aktüalite: René Schickelö Öldü-Paul Hazar Akademi Âzası-Jean Giono ve Son Eserleri”, No: 3, Mart-1940, s: 5.
- “Dış Aktüalite: Emil Zola'nın 100'üncü Doğum yılı-Selma Lagerlöf Öldü-J. H. Rosny-Aine Öldü”, No: 4, Nisan-1940, [bir fotoğraf ve desenle].
- Dikmen, Halil; “Bizde Resim”, No: 4, Nisan-1940, ss: 6-9, [7 tablo eşliğinde].
- Dosdoğru, M. Hulûsi; “Libido”, No: 1, İkincikânun-1940, ss: 14-15, [şiir].
- Dosdoğru, M. Hulûsi; “Anket ve Reportaj”, No: 1, İkincikânun-1940, ss: 18-19, [deneme].
- Dosdoğru, M. Hulûsi; “Kıyıda Gelen Türkü”, No: 2, Şubat-1940, s:7, [şiir].
- Dosdoğru, M. Hulûsi; “Toprak”, No: 2, Şubat-1940, ss: 11-12, [şiir].
- Dosdoğru, M. Hulûsi; “Geveleme”, No: 3, Mart-1940, s: 14; No: 4, Nisan-1940, s: 10, [şiir].
- Dosdoğru, M. Hulûsi; “Çeşme Başı”, No: 4, Nisan-1940, ss: 27-28, [hikâye].
- “Edebiyat Nedir?”, No: 1, İkincikânun-1940, ss: 20-21, [“fantezi anket”].
- Erişçi, L.; “Türkiye’de Kadın Meselesi ve İnkişafına Dair”, No: 2, Şubat-1940, ss: 22-24, 37.
- “Eskiler Yeniler”, No: 2, Şubat-1940, ss: 20-21, [Yusuf Ziya (Ortaç), Mahmut Yesari, Şükûfe Nihal, Abidin Dino, Cahit Saffet (Irgat), Nurullah Ataç, Mümtaz Zeki, Gavsî Halid Ozansoy, Bürhan Cahit, Orhan Seyfî (Orhon) ve Halid Fahri'nin karikatürleri].
- “Filimcilerimiz”, No: 1, İkincikânun-1940, s: 19, [eleştiri].
- “Georges Duhamel ve Philippe Heriat'nın Son Kitapları/Dünya Edebiyatında Hadiseler”, No: 1, İkincikânun-1940, ss: 13, 34.
- Glaeser, Ernst; “Kiraz Bayramı”, (çev.: Bürhan Arpad), No: 4, Nisan-1940, ss: 29-34, [hikâye].
- Giz, Hasan Adnan; “Kanapem”, No: 2, Şubat-1940, s: 27, [şiir].
- “Güzel Sanatlar Akademisi”, No: 4, Nisan-1940, [12 öğretim üyesinin karikatürleri].

- “Halkevleri”, No: 1, İkincikânun-1940, ss: 24, 26.
- Hughes, Spike; “Hollywood Hastalığı”, (çev.: Muhsin Eke), No: 1, İkincikânun-1940, ss: 25-26.
- Huxley, Aldous; “Kitapçı Dükkânı”, (çev.: Vahdet Gültekin), No: 1, İkincikânun-1940, ss: 31-33, [hikâye].
- “İç Aktüalite: Köy Kahvesi Yerine Okuma Odaları-Beyoğlu Halkevi'nin Yıllık Kitap Sergisi-Armağan-Müstehçen Kitap-Musiki Terbiyesi-Halkevleri ve Sanat”, No: 1, İkincikânun-1940, s: 4, [bazı kısa haberler].
- “İç Aktüalite: Üniversite Konferansları-Tasfiye?-Parasız Orkestra Konseri-Güzel San'atlar Akademisinde Sergi-Kitap Sergisi”, No: 2, Şubat-1940, s: 4.
- “İç Aktüalite: Üniversite Çayları-Halkevleri-Yeni Çıkan Mecmualar-Kavuklu Ali öldü (orta oyunu)-Ankara'da Çocuk Tiyatrosu”, No: 3, Mart-1940, s: 4.
- “İç Aktüalite: Besim Ömer'i Kaybettik-Tercüme Bürosu-Tıbbiyeliler Bayramı- Halide Edip Üniversite Kürsüsünde”, No: 4, Nisan-1940, s: 4, [bir fotoğraf ile].
- İnanç; “Sanatkâr”, No: 1, İkincikânun-1940, s: 3.
- İnanç; “Tabiat”, No: 2, Şubat-1940, s: 3.
- İnanç; “Taş Parçası/Son Yılların En Muvaffak Yerli Filmi”, No: 2, Şubat-1940, s: 33.
- İnanç; “Tenkit”, No: 3, Mart-1940, s: 3.
- İnanç; “İçimizdeki Şeytan/Sabahaddin Âli'nin Son Eseri”, No: 3, Mart-1940, ss: 27, 37, [eleştirir].
- İzer, Zeki Faik; “Plâstik Sanatlar ve Cemiyet”, No: 4, Nisan-1940, s: 3.
- “Jack London/Dünya Edebiyatından Biyografiler”, No. 4, Nisan-1940, ss: 35-36.
- “James Fenimore Cooper/Dünya Edebiyatından Biyografiler”, No: 1, İkincikânun-1940, ss: 35-36.
- “John Ruskin/Biyografiler”, No: 2, Şubat-1940, ss: 34-36, [bir resimle birlikte].

- “Karel Capek”, No: 3, Mart-1940, ss: 35-36, [biyografi, bir desen ile].
- Koyutürk, Taci; “Mâna”, No: 1, İkincikânun-1940, s: 23, [şiir].
- Koyutürk, Taci; “Ufuklar”, No: 2, Şubat-1940, s: 10, [şiir].
- Koyutürk, Taci; “Parnasse ve Symbolisme/Garp Edebiyatı Tetkikleri”, No: 3, Mart-1940, ss: 10-11, 19; No: 4, Nisan-1940, ss: 18-19, [bir desen ile].
- Koyutürk, Taci; “Döneceksin”, No: 3, Mart-1940, s: 16, [şiir].
- Koyutürk, Taci; “W. B. Yeats”, No: 3, Mart-1940, ss: 31, 36, [biyografi].
- Kutadgu, Refhan; “Avrupa’da Doğum Azalması ve İçtimai Sebepleri...”, No: 1, İkincikânun-1940, ss: 8-9.
- Maury, Lucien; “İsveç Halk Edebiyatı”, (çev.: Zehra M. Reşid), No: 2, Şubat-1940, ss: 11, 19.
- Mehmed Selim; “Işıltı Kuşlar”, No: 1, İkincikânun-1940, s: 7, [şiir].
- Mehmed Selim; “Karaltı Kuşlar”, No: 2, Şubat-1940, s: 19, [şiir].
- “Nobel Edebiyat Mükâfâtı”, No: 1, İkincikânun-1940, s: 30, [kronoloji].
- Ongun, Cemil Sena; “Fisagor’un Tarikatı”, No: 2, Şubat-1940, ss: 8-10.
- Ongun, Cemil Sena; “Positivisme’in Esasları”, No: 3, Mart-1940, ss: 7-8, 24, [Auguste Comte üzerine].
- Ongun, Cemil Sena; “Positivism’de İlim ve Ahlak”, No: 4, Nisan-1940, ss: 11-13.
- Pamukçu, Raif; “D Grubu ve VIII’inci Sergisi/Sanat Hareketleri”, No: 3, Mart-1940, ss: 12-13.
- Polat, Rıza; “Gece”, No: 4, Nisan-1940, s: 23, [şiir].
- Regout, Gaston; “Gayri Şuurun Sesi ve Rüyalar”, (çev.: Zehra M. Reşid), No: 1, İkincikânun-1940, ss: 10-12.
- Rosny-Ainé, J. H.; “Romanlaştırılmış Tarih”, (çev.: Muhsin Eke), No: 4, Nisan-1940, s: 26.
- Rostand, Jean; “Gecenin Ötesi”, (çev.: Taci Koyutürk), No: 1, İkincikânun-1940, ss: 16-17, 34.

- “Samuel Johnson/Dünya Edebiyatından Biyografiler”, No: 3, Mart-1940, ss: 33-35, [biyografi, bir desen ile].
- “[Seçme Sözler]”, No: 1, İkincikânun-1940, s: 9; No: 2, Şubat-1940, s: 17; No: 3, Mart-1940, s: 18.
- Sev-Ak; “Varda!..”, No: 3, Mart-1940, s: 8, [şiir].
- “Thomas Mann ve Son Eseri”, No: 4, Nisan-1940, ss: 34, 37, [bir desenle].
- Tollu, Cemal; “Halk Resmi ve Yüksek Resim Sanatı”, No: 4, Nisan-1940, ss: 22-23.
- Tricot, J. G.; “Kitaplar ve Okuyucular”, (çev.: Zehra M. Reşid), No. 3, Mart-1940, s: 32.
- Varagnac, André; “Muasır Folklor Telâkkisi”, (çev.; D. F. Bahar), No: 3, Mart-1940, ss: 22-24.
- Varagnac, André; “Folklor ve Cemiyet Nizamları”, (çev.: D. Fikri Bahar), No: 4, Nisan-1940, ss: 24-25.
- Yeats, W. B.; “Hanri Hanlaruz’un Maceraları”, (çev.: Taci Koyutürk), No: 3, Mart-1940, ss: 28-31.

Ek: 1

İNKILÂPÇI MÜNEVVER

Bürhan Arpad-M. Hulûsi Dosdoğru

Dar zaman ölçülerini zorlayan, geniş içtimaî değişimleri kucaklayan bir kültür davasını yaşıyoruz. İstatistiklerdeki rakamlar, mütemadiyen yükselen münevver yüzdesini müjdeliyor. Gazeteler, yeni açılan mekteplerden, ihtiyaca dar gelen sınıflardan bahsediyorlar. Her sene arttırılan muallim kadroları, hiçbir zaman yetişmiyor. Çünkü ihtiyaç daima ve birkaç misli artıyor. Halkevlerimiz geniş bir kültür seferberliğine başlamış bulunuyor ve bütün bir 18 milyonun aydın kafasından doğacak ideal Türk cemiyyetinin ilk çizgileri ufuktadır.

Fakat sabırsızlanıyoruz ve bu mes'ut yarını bir hamlede yanibaşımıza gelmekten alıkoyan hiçbir şeyin içimizde bulunmasına tahammül edemiyoruz. Realiteyi neşterlemekten çekinmiyelim:

Tahsilini bitiren, kafasını kitap sahifeleri ile doldurarak hayata atılan gencin, mesleğin dört duvarından sıyrılmış veya mide ve zevk tarafının tazyikinden silkinmiş olduğunu iddia edebilir miyiz?

Onun; bütün kafası, düşüncesi ve iradesi ile yaşadığı anın ihtiyacına cevap veren inkılâba münevver olduğunu tereddütsüz söyleyebilir miyiz? Hâdiseleri ve müşahedeleri teksif ettiğimiz zaman elimizdeki netice menfidir.

Çünkü; ticaret hayatına atılan genç hemen kasa defterine kapanıyor. Mimar diplomasını alan arkadaş beton armenin camid [donmuş, cansız] şiirine saplanıyor. Genç ressam; paletindeki renklerin sihreine kaptırmıştır kendini. Hekim de öyle, reçetesindeki eciş-bücüş yazıların kerametine bel bağlamış ve neşterinin keskinliğine iman etmiştir. Ve ne tüccarın, bir san'at tiyatrosu için ayıracak birkaç saati, ne de mimarın, beton armenin camid şiirinden bir edebî esere ayıracak dakikaları vardır. Ressam da paletin cazibesine öyle kaptırmıştır ki kendini; iktisadî hâdiselerin düğümünü çözmek için, o bomboş vakitlerinden bir tek saniye bulamayacaktır. Her şeyi bir reçete ve neşter meselesi sanan hekim de ötekiler kadar cemiyetinden kopmuştur ve farkında değildir bu işin. Ama, hepsinin de; rahat koltukta çevrilen pokere ayrılmış bol vakitleri, aero dinamik otomobilde su gibi harcayacak keyif saatleri ve içki masasında horlıyacak günleri öyle boldur ki...

Tâ içimizde yerleşen, farkına vardırılmadan kemiren ve çürüten yalancı münevverin aramızdan kaybolduğu, dinç inkılâp münevverinin cemiyeti kucakladığı gün; ufukta beliren çizgiler bizim olacaktır.